

Vrienden van het Spoorwegmuseum

Vereniging

Vrienden Dienst - digitaal Jaargang 4, Nummer: 41

De Trans Europ Express

Met een mooie en interessante avond met Arjan den Boer, hebben de Vrienden de laatste lezing van dit jaar in het Spoorwegmuseum beleefd. Het ging over het ontstaan van de TEE en de verschillende ontwerpen en uitvoeringen daarvan. Afgesloten met interessante informatie over affiches en posters rond de TEE.

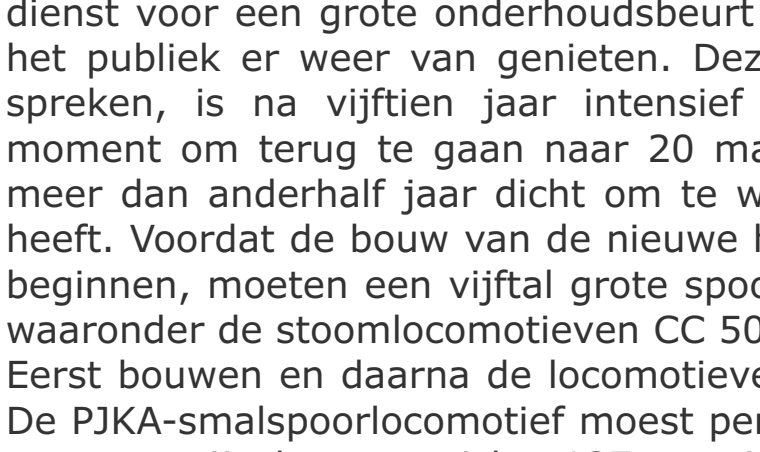
Het begon allemaal met een idee in 1954 van de toenmalige zeer energieke President-Directeur van de NS, Dhr. Franciscus Querien den Hollander. Dat was op een conferentie in Den Haag, waar enige spoorwegmaatschappijen uit Europa bijeen kwamen. Nog relatief kort na de Tweede Wereldoorlog, was er een grote behoefte aan eenwording en normalisering in Europa, waarbij de noodzaak van zakenreizen duidelijk naar voren kwam, zeker in het licht van de concurrentie met het vliegtuig.

Besloten werd om met luxe grensoverschrijdend railvervoer, de grote Europese steden met speciale treinen met elkaar te verbinden. En aangezien het koppelen met telkens andere locomotieven en met grenscontroles tijdrovend was werd besloten hiervoor speciale treinen in diesel-elektrische uitvoering te ontwikkelen.

Ontwerp(variant) Werkspoor-SIG 1955 "TRES"

Arjan vertelde over de details van het ontstaan van de TEE-treinen zoals wij die kennen of gekend hebben. De Zwitserse firma SIG (ook bekend van de eerste generatie trams van de lijnen van Utrecht naar Nieuwegein en IJsselstein) bouwde de rijkstrijtuigen en Werkspoor construeerde de motorrijtuigen. De eerste proefrit was in maart 1957 en met de zomerdienst startte de reguliere dienst. De meewerkende landen/spoorbedrijven wisten uiteindelijk met 3 verschillende treintypen 90 Europese steden met elkaar te verbinden. Onze TEE-stellen werden in 1974 "uitgerangeerd". Toen was het namelijk mogelijk de TEE-trajecten geheel "onder de draad" te berijden. Voor de verschillende spanningen en systemen waren er speciale elektrische meerspanningslocomotieven die dit mogelijk maakten. 'Onze' uitgerangeerde TEE-stellen stonden lang te koop en werden uiteindelijk verkocht en verscheept naar Canada, waar ze nog jaren dienstdeden voor de Ontario Northland Railway.

Een uitgebreider verslag zal verschijnen in het komende nummer van de VriendenDienst dat eind november zal verschijnen.

In 2007, na het initiatief van enkele spoorenthousiasten, kon een gedeelte van dat materieel "teruggehaald" worden, met als uiteindelijk doel een gerestaureerd treinstel op de baan te brengen en daarmee reizen en groepsuitjes te kunnen organiseren. Arjan vertelde ook over het imago rond de toenmalige TEE-organisatie en illustreerde dit met vele affiches en posters: attractief en kleurrijk! Het was een show voor de rail liefhebbers.

De werkzaamheden rond de Stalen Monsters in 2004 (door Harry Peters)

De attractie "Stalen Monsters" in Wereld 3 is vanaf maandag 2 november buiten dienst voor een grote onderhoudsbeurt en aanpassingen. Dinsdag 8 december kan het publiek er weer van genieten. Deze revisie, om in spoerse termen te blijven spreken, is na vijftien jaar intensief gebruik dringend noodzakelijk. Een mooi moment om terug te gaan naar 20 maart 2004. Op dat moment is ons museum meer dan anderhalf jaar dicht om te worden verbouwd tot de omvang die het nu heeft. Voordat de bouw van de nieuwe hal waarin de exposities Wereld 1 t/m 4 kan beginnen, moeten een vijftal grote spoorse attributen op hun plaats worden gezet, waaronder de stoomlocomotieven CC 5022 (De Bergkoningin) en de 6317. Eerst bouwen en daarna de locomotieven en rijkstrijtuigen er in rangen is geen optie. De PJKA-smalspoorlocomotief moest per vrachtwagen worden aangevoerd, de 6317 vanwege zijn hoge gewicht, 127 ton, is vanuit de tijdelijke opslag over het spoor aangevoerd en moet na aankomst via glijbanen en vijzels naar de juiste positie geschoven worden. De gehele operatie kon door de pers worden bijgewoond. Ik herinner mij nog goed wat voor een vreemd gezicht het was de locomotieven en rijkstrijtuigen op de nog geheel kale bouwplaats te zien staan. Met bijgaande opnamen krijgt u een indruk van de situatie destijds!

Stoomlocomotief CC 5022 (Bergkoningin) is door een mobiele kraan al op het stalen frame geplaatst. NS loc 6317 is met behulp van hydraulische vijzels van het spoor getild en op de glijders van de horizontale schuifbaan onder de machine geschoven.

Goed te zien is hoeveel meter de zware tenderlocomotief al is opziggeshoven. Nog een paar centimeter te gaan om precies boven het in de betonvloer verankerde stukje spoor uit te komen. Dan weer vijzelen, glijders er onderuit en op de rails laten zakken.

Foto's 2006: Harry Peters

Op dit moment,

november 2020, is als eerste een begin gemaakt met het weghalen van de poppen en de vitrines. De werkzaamheden worden per camera gevolgd en zijn wekelijks in een speciaal "Stalen Monsters Journaal" te volgen. [Hier alvast de eerst aflevering.](#)

Cartoon

Cartoon: Hans Proper

Wat loopt en wat gaat niet lopen of anders lopen.....

De Arend, replica van de eerste stoomlocomotief uit 1839

De Arend gaat weer in zijn winterslaap. Die loc zal tot het volgende voorjaar (april 2021) niet meer buiten komen om onder stoom heen en weer puffen. Ondertussen al een bejaard object, wordt deze loc niet aan winterse omstandigheden blootgesteld.

Expo: TTT

De expositie **Tosti's, Truffels, Treinen** blijft nog open tot en met 10 januari 2021. Het is het Spoorwegmuseum gelukt de leenrijtuigen nog een poosje langer te mogen tonen en daarmee de gehele tentoonstelling in tact te kunnen houden.

Voor het TV-programma **Tussen Kunst & Kitsch**, zijn er op 22 juni opnames gemaakt met Tosti's, Truffels, Treinen op de achtergrond. De uitzending zal te volgen zijn op woensdag 18 november op NPO1.

Nog een uitzending: Spoorcast

In de Spoorcast praten Arjan Spoormans (da's zijn echte naam), Arno Leblanc en Elger van der Wel over het reizen per trein en alles wat daar bij komt kijken. Soms een beetje nerdy, maar dit is zeker geen podcast over de nummers en revisies van treinstellen.

Conservator Tuur was te gast om te vertellen over de tentoonstelling Tosti's, Truffels, Treinen.

De Spoorcast is in delen te beluisteren:

- [deel I](#)
- [deel II](#)

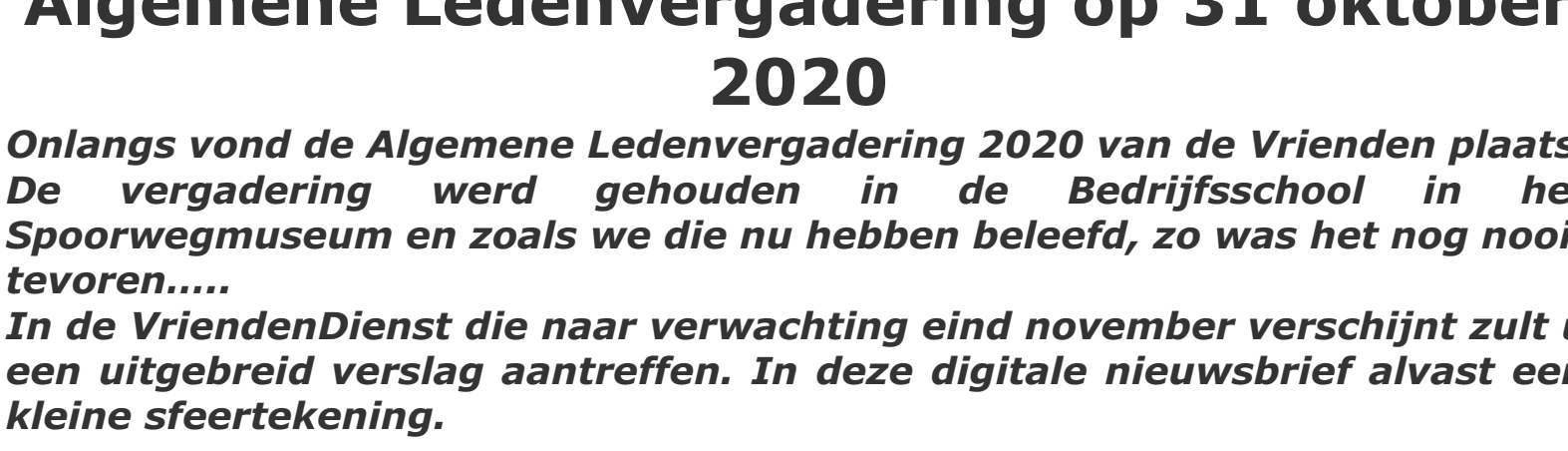
Het geheel duurt 59 minuten.

Winter Station:

Het traditionele **Winter Station** zal dit jaar niet plaats vinden!

On TraXS:

Helaas, spoorwegmuseum heeft besloten de editie van de Modeltrein Expo On TraXS, die gepland stond voor 12 t/m 14 maart 2021, niet door te laten gaan. Het museum is volledig ingericht op de anderhalve meter en heeft de programmering hierop aangepast. Modeltrein Expo On traXS trekt jaarlijks grote aantallen bezoekers. De prachtige details in de modelspoorbanen zijn binnen de huidige maatregelen op afstand niet veilig te bekijken. Daarmee kan het museum veel minder bezoekers van dit unieke evenement laten genieten. Helaas zullen we voor het tweede achtereenvolgende jaar de bijzondere modelbanen en hun bouwers moeten missen. We richten ons op een onovertroffen editie in 2022.

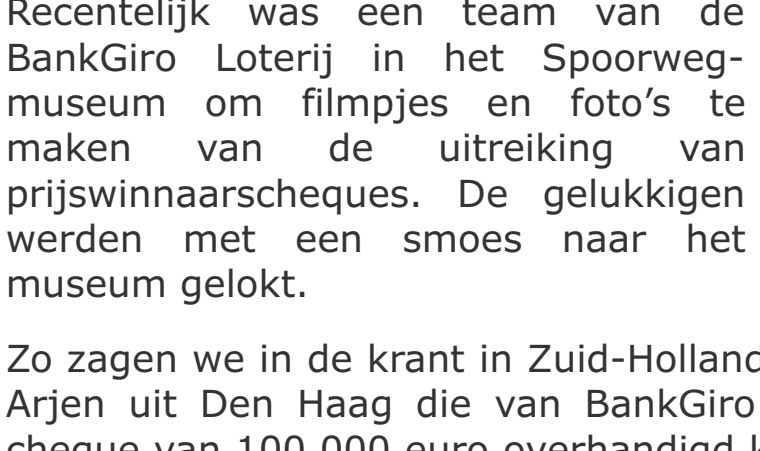
Dus onze Cartoonist, Hans Proper, had een goede vooruitziende blik. Kijk maar naar de cartoon van de vorige uitgave! Nu nog wachten op de draaispines op Utrecht-CS.

Algemene Ledenvergadering op 31 oktober 2020

Onlangs vond de Algemene Ledenvergadering 2020 van de Vrienden plaats. De vergadering werd gehouden in de Bedrijfschool in het Spoorwegmuseum en zoals we die nu hebben beleefd, zo was het nog nooit tevoren.....

In de VriendenDienst die naar verwachting eind november verschijnt zult u een uitgebreid verslag aantreffen. In deze digitale nieuwsbrief alvast een kleine sfeerfoto.

Vanwege Corona mochten slechts 30 personen op anderhalve meter afstand van elkaar de vergadering bijwonen. Achter de bestuurtafel had het 'dagelijks bestuur' plaats genomen: voorzitter Richard Weurding, secretaris Peter van der Vlist en penningmeester Max Boogaard. Als gast was aanwezig Peter-Paul de Winter, Hoofd Collecties van het Spoorwegmuseum. Getalsmatig bleef er, rekening houdend met de aanwezigte cameraman, dus ruimte voor 25 Vrienden. De notulen werden 'op afstand' gemaakt via de livestream. Het was een levendige vergadering waarin alle agendapunten aan de orde kwamen die efficiënt en op een prettige wijze werden behandeld. Naast de aanwezigen in de zaal waren er ook ruim 140 vrienden die de vergadering thuis op hun computer bijwoonden via de livestream. Met de opstelling van 2 camera's konden de Vrienden meekijken en luisteren. Navraag leerde dat dit zeer gewaardeerd werd.

Peter-Paul de Winter, hoofd collecties, was onze gast en kon ons informeren over het wel en wee rond het museum en de collectie.

Terugkijkend: het was een prettige en levendige vergadering. Toch hopen we het volgende jaar weer "live" te mogen. Op Twitter was het bericht te lezen dat de foto's van de ALV door 600 volgers waren gedeeld. Ook op Facebook was er met 605 mensen veel belangstelling. [De vergadering is op onze website alsnog terug te zien.](#)

Het middagprogramma bestond uit een preview van de documentaire 'Bestemming: station Zeist'. U leest hier meer over in de "aanstaande" VriendenDienst.

Cheque van de BankGiro Loterij

Recentelijk was een team van de BankGiro Loterij in het Spoorwegmuseum om filmpjes en foto's te maken van de uitreiking van prijswinnaarscheques. De gelukkigen werden met een smoes naar het museum gelokt.

Zo zagen we in de krant in Zuid-Holland al een foto voorbij komen van de 64-jarige Arjen uit Den Haag die van BankGiro Loterij-ambassadeur Leontine Ruiters een cheque van 100.000 euro overhandigd kreeg. De komende tijd zullen op tv en in de krant meer prijswinnaars voorbij komen die een cheque in het Spoorwegmuseum in ontvangst mochten nemen.

Tentoonstelling over Spoor-affiches

In februari volgend jaar staat een nieuwe tentoonstelling op het plan waarin de mooie collectie spoorwegaffiches van het museum de hoofdrol heeft. Arjan den Boer is gevraagd als gastconservator voor deze tentoonstelling. Wij kennen Arjan niet alleen van zijn lezing over de TEE, maar ook als rondleider en publicist. Volgend jaar brengt hij een boek uit over spoorwegaffiches. Voor de affiche-tentoonstelling wordt voor circa 80% geput uit de affichedecollectie van het Spoorwegmuseum, aangevuld met een beperkt aantal bruiklenen en zo mogelijk nieuwe aankopen van recente affiches. Er zullen tussen de 50 en 75 originele affiches worden getoond en eenzelfde hoeveelheid reproducties.

Sinterklaas in het Spoorwegmuseum

Vorig jaar mocht het Spoorwegmuseum de echte Sinterklaas ontvangen. Dat was een hele eer! Hij kreeg van BNN-VARA een prachtige uitzwaai-uitzending cadeau die werd opgenomen in de Wachtkamer 3de klasse. En er is goed nieuws!

Dit jaar komt de Goedheiligman weer terug naar het Spoorwegmuseum. Op maandag 30 november 2020 is in het tv-programma 'Heerlijk avondje voor Sinterklaas' weer verrast met een exclusief feest met bekende gasten.

Naast het verrassen van de Goedheiligman werden er meer mensen in het zonnetje gezet. Een avond vol vertier voor het hele gezin!

De opnamen zijn op maandag 30 november in De Grote Ontdekking. Helaas kan er dit jaar vanwege de coronamaatregelen geen publiek bij aanwezig zijn. Wel zoekt BNN-VARA nog gezinnen die vanwege Corona een rottijd hebben gehad zodat ze in het zonnetje gezet kunnen worden. Aanmelden kan hier.

'Heerlijk avondje voor Sinterklaas' wordt op 5 december na het Acht uur Journaal uitgezonden door BNN-VARA op NPO 1.

Instagram

Sinds kort is er voor de Vrienden (en uiteraard ook voor andere enthousiaste Spoorwegmuseum-liefhebbers) een Instagram account. U vindt de link onderaan onze edities bij de andere social pictogrammen. Het account wordt beheerd door Martijn Bijvoet, die ook onze Facebook doet.

Het raadsel

De oplossing van het vorige raadsel: het middenstuk van ons Benelux stuurstandrijtuig.

Nog niet zo lang geleden mooi in de verf gezet, staat dit stuurstandrijtuig buiten aan het Perron, als herinnering aan dit bijzondere treinstel. Deze treinen hadden in Nederland de naam: Brusselaar en in België de naam Amsterdammer. Het waren speciale treinen die konden rijden op de 1500 Volt en de 3000 Volt; ze werden ingezet op het traject Amsterdam-Brussel.

En nu het raadsel voor deze keer:

Waarvan is deze registratie en wat is er het bijzondere aan?

De foto's in deze uitgave zijn van: Arjan den Boer; Harry Peters; Richard Weurding; Rick Meijer; Peter vd Vlist; Spoorwegmuseum.

Bijdragen?

Als u ook een bijdrage wilt leveren, stuur dan Uw eventuele opmerkingen, suggesties of foto's naar:

redactie@vriendennsm.nl

editor@vriendennsm.nl

www.vriendennsm.nl

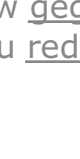
www.spoorwegmuseum.nl

Redactie: Rick Meijer

Eindredactie: Peter van der Dorp

Layout: Piet Meijer

Kopfoto: Peter van der Vlist

Facebook

Twitter

Website

Instagram

Deze e-mail is verzonden aan [\[email\]](#).

Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#).

U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#).

Voor een goede ontvangst voegt u redactie@vriendennsm.nl toe aan uw adresboek.

